

ZASADY PRZYGOTOWANIA TEKSTÓW ALTERNATYWNYCH DO PUBLIKACJI WUW

Według wytycznych WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) należy zapewnić tekst alternatywny (ALT) do każdej informacji graficznej umieszczonej w Internecie. Dzięki czytnikom ekranu osoby z niepełnosprawnością wzroku mogą usłyszeć opis ilustracji zawarty w tekście alternatywnym.

Wskazówki ogólne:

1. Nie wykorzystujemy bezkrytycznie opisów generowanych automatycznie. Często są one niezręcznie sformułowane, niepełne i zawierają błędy.
2. Pomijamy zbędne wstępy, jak: „zdjęcie pokazuje”, „na fotografii widzimy” itp.
3. Pojedynczy tekst alternatywny nie powinien przekraczać 150 znaków ze spacjami. W wyjątkowych przypadkach (np. bardzo rozbudowanych wykresów) może on być dłuższy, należy jednak zawsze dążyć do maksymalnej zwięzłości.
4. Staramy się zawrzeć w opisie tylko najważniejsze informacje, słowa kluczowe. Nie mogą one jednak być zbyt ogólne. Muszą pomóc odróżnić dane zdjęcie od innych (zamiast „kobiety w długich sukniach znajdują się w plenerze”, raczej „grupa kobiet w średniowiecznych szatach spaceruje po łące” lub „dwie kobiety w XVIII-wiecznych francuskich sukniach stoją przed pałacem”).
5. Unikamy nadużywania przymiotników i imiesłówów, opis musi być łatwo zrozumiały, a nadmiar informacji temu nie sprzyja. Zamiast jednego długiego zdania z licznymi przydawkami („Siedzący przy stole i opierający się o blat mężczyzna w ciemnym ubraniu patrzy na uśmiechającą się kobietę podającą obiad”) lepsze będą 2-3 krótkie zdania z czasownikami, które dynamizują opis (Mężczyzna siedzi przy stole. Patrzy na kobietę, która z uśmiechem stawia przed nim talerz z zupą).
6. Unikamy strony biernej, która nadaje tekstowi formalny ton i utrudnia zrozumienie treści. Stosujemy stronę czynną, wówczas tekst jest bardziej czytelny.
7. Bierzymy pod uwagę kontekst, w jakim zamieszczamy ilustrację. Tę samą rycinę można opisać na różne sposoby. W zależności od kontekstu do opisu wybieramy najważniejsze elementy. Załóżmy, że mamy mapę średniowiecznej Europy, na której zaznaczone zostały różne informacje. Jeśli umieścimy ją w tekście dotyczącym relacji między władcami a miastami, napiszemy: „Mapa Europy w XV wieku z zaznaczonymi granicami państw, siedzibami władców i najważniejszymi ośrodkami miejskimi”. Natomiast jeśli ta sama mapa będzie ilustrować relacje między władzą świecką a duchowną, możemy napisać: „Mapa Europy w XV wieku z zaznaczonymi granicami państw, siedzibami władców, biskupów oraz ważniejszymi klasztorami”.
8. Nie powtarzamy informacji, które znajdują się już w pobliżu elementu graficznego. Jeżeli na przykład obok w tekście ciągłym znajduje się opis danych przedstawionych na wykresie, to w tekście alternatywnym podajemy tylko ogólną informację, czego dotyczy wykres, nie powtarzamy natomiast ponownie wartości danych.
9. Nie powielamy informacji z podpisu pod ilustracją. Jeśli na przykład w podpisie pod reprodukowanym dziełem sztuki znajdują się tytuł, nazwisko autora, technika wykonania dzieła i rok powstania, to w tekście alternatywnym pomijamy te informacje, skupiając się na tym, co widać na obrazie.

Kiedy tworzymy opisy alternatywne, warto zadać sobie pytanie, czy po wybrzmieniu jego treści osoba niewidząca może wyobrazić sobie zawartość obrazka.

OPISYWANIE WYKRESÓW I TABEL

- Opis powinien być nie tylko zrozumiały dla osób korzystających z czytników ekranu, lecz także dostarczać im najważniejszych informacji zawartych na wykresie.

- Opisujemy typ wykresu (np. „wykres słupkowy”, „wykres kołowy”, „wykres liniowy”, „schemat blokowy”, „infografika” itp.).
- Należy opisać osie wykresów (tam, gdzie to dotyczy) oraz legendę.
- W opisie podajemy istotne informacje wynikające z wykresu, np. „spadek liczby pracowników w pierwszym półroczu”, „największy wzrost liczby migrantów w roku 1985”.
- Jeśli dane na wykresie są bardzo rozbudowane, najlepiej dodać tabelę z danymi – albo scaloną z wykresem, albo wstawioną osobno poniżej. W opisie należy się do niej odwołać, np. „Szczegóły znajdują się w tabeli danych na tej stronie”.
- Jeśli w korektach dokonywane są jakiegokolwiek zmiany na wykresach, trzeba pamiętać, żeby wprowadzić je również w tekście alternatywnym.

Przykładowe opisy wykresów:

Słupkowy prosty

Wykres słupkowy przedstawia wyniki matury z języka polskiego uzyskane przez uczniów w województwie mazowieckim w latach 2020–2025; rok 2020, 60%; rok 2021, 62%; rok 2022, 58%; rok 2023, 55%; rok 2024, 64%; rok 2025, 61%.

Słupkowy rozbudowany

Wykres słupkowy przedstawia liczbę migrantów przybywających do państw Grupy Wyszehradzkiej w latach 2017–2024; najwięcej migrantów przybyło do Polski w 2023 roku; szczegółowe dane zawarte zostały w tabeli nr 1 poniżej.

Kołowy

Wykres przedstawia eksport owoców w 2024 roku w procentach: jabłko, 38%; gruszka, 22%; śliwka, 15%; czereśnia, 15%; wiśnia, 10%.

Funkcja

Wykres funkcji sinus $f(x)=\sin(x)$ przedstawia funkcję okresową, gdzie okres podstawowy $T=2\pi$, a zbiór wartości mieści się w przedziale $\langle -1;1 \rangle$ oraz dziedziną są liczby rzeczywiste.

lub

Wykres $f(x)=\sin(x)$, w tekście poniżej znajduje się szczegółowa charakterystyka tej funkcji.

Schemat blokowy

Schemat blokowy prezentuje algorytm obliczenia pola trójkąta (liniowy): start; podaj a , h ; oblicz $P=a \cdot h$; pokaż P ; stop.

lub

Schemat blokowy prezentuje algorytm pola trójkąta. Szczegółowy opis poniżej w punkcie 2.1.

Infografika

Infografika w formie kołowej ukazuje cykl recyklingu plastiku. Etapy cyklu: zbieranie śmieci; segregacja; wywóz śmieci; zgniatanie, mycie, suszenie; rozdrabnianie, przetapianie; tworzenie nowych wyrobów.

TABELE: W przypadku skomplikowanych tabel należy również dodać do nich tekst alternatywny. Powinien to być jeden tekst dla całej tabeli. Należy w nim umieścić istotne informacje dotyczące tematu i struktury tabeli, nie należy jednak powielać danych z samej tabeli.

UWAGA! W przypadku ilustracji pełniących funkcje dekoracyjne (bez znaczenia dla zrozumienia treści publikacji), należy zaznaczyć w opisie "Dekoracyjne".